

Het monument van geweldige afmetingen, de „Böttcherstrasse“ te Bremen, waarin de herinnering aan één enkele vrouw, Paula Becker—Modersohn, de hoofdgedachte is, wordt onder kunst door onzen Berlijnschen correspondent beschreven. In aansluiting daaraan reproduceeren wij hier: de ingang van het Paula Eckker-Modersohnhuis, met de vrouw wier naam het draagt.

FEEST IN DE „BÖTTCHERSTRASSE“.

(Van onzen Berlijnschen correspondent.)

(Slot.)

Bremen, 4 Juni.

Paula Becker—Modersohn.

Wanneer onze Duitsche bureu een jonggestorven schilderes een monument bouwen van zoo geweldige afmetingen als deze Böttcherstrasse, waarin de herinnering aan één enkele vrouw de hoofdgedachte is, dan moeten ook in Nederland de kringen der kunstenaars hun belangstelling op dit verschijnsel richten.

Wie was Paula Becker?

Zij werd in 1876 in Dresden geboren, verhuisde als jong meisje met haar ouders naar Bremen, vestigde zich in de kunstenaarskolonie in het dorpje Worpswede, maakte studiereizen naar Noorwegen, Engeland, Zwitserland en Parijs, huwde in 1901 in Worpswede met den kunstenaar Otto Modersohn en stierf in 1907, drie weken na de geboorte van haar eenig kind, een dochtertje, in haar geliefde dorp, waar zij op het wondermooie kerkhof begraven ligt onder het aangrijpend monument, dat haar edele vriend en helper Bernhard Hoetgers voor haar geschapen heeft en dat zijn beste werk geworden is.

Deze 31-jarige jonge vrouw, die tijdens haar leven slechts door zeer weinigen: Hoetger, Rainer Maria Rilke, Ludwig Roselius, Otto Modersohn, begrepen is, maakte in tien jaren tijds een ontwikkeling door, die bijna zonder voorbeeld is. Men voorspelt haar werken thans een wereldreputatie. Men vereert haar in steeds breeder kring, als een Matthijs Maris, een Corinth, een Vincent van Gogh.

Rondom haar nagedachtenis scharen zich steeds breeder kringen van vereerders, en de lichtglans om Paula's naam straalt zoo innig en is van zoo wonderen adel, dat ik hier onder deze kunstlievend^e Hanseaten onwillekeurig herinnerd werd aan de veneratie, waarmee Nederlandsche kunstvrienden het even korte leven van Jacques Perk, den dichter, plegen te omhullen.

Niet eens haar beste werken zijn in dit „Paula-Becker—Modersohn-Huis“ in de Böttcherstrasse ten toon gesteld. Maar zelfs de leek voelt bij vluchtige wandeling door deze wonderlijke zaaltjes en nissen en trapshuizen, dat hier een geniale kunstenaar tot ons spreekt, die, omdat zij 100 % vrouw was, de macht bezat, vrouwen en kinderen van binnen naar buiten te doen leven. Deze stukken zijn van een innigheid, een concentratie op het waarachtige, het essentiele, die stil maakt. Technisch misschien hier en daar nog zoekend, soms ideaal, steeds ontroerend.

Vast staat: de kunstwereld moet zich met haar gaan bezighouden.

Men heeft haar korte leven van strijd, van haast bovenmenselijke werkkracht en productiviteit, en haar persoonlijkheid in drie waarlijk verheven redevoeringen voor ons geteekend. Ludwig Roselius, Paula's broeder dr. Becker en Bremen's burgemeester dr. Spitta waren de feestredenaars.

Dit laatste woord klinkt ditmaal profaan.

Zoodra Ludwig Roselius zijn eerste woorden gesproken had, begrepen we, dat hier van een gewone feestrede geen sprake was. Toen de oude arts dr. Becker van zijn zuster

Een dertig kilometer van Bremen.

Daar verheft zich midden tusschen de moerassige gronden, die sterk aan Nederland herinneren en waar diezelfde halve tinten overheerschen, die onze schilders tot wereldscheppingen in staat gesteld hebben, een heuvel, de Weyerberg, het middelpunt van het duizendjarige dorp, waar sinds 40 jaren Duitsche schilders en beeldhouwers, en thans ook wevers, goudsmeden en andere kunsthandwerkers met hun gezinnen temidden der boeren leven. Op dien Weyerberg heeft alweer Hoetger zijn restaurant, zijn hotel en zijn gisteren ingewijde tentoonstellingszalen gebouwd, en weer is het Roselius geweest, die dit alles mogelijk gemaakt en vele van zijn eigen schilderijen, scheppingen van Worpswedensche kunstenaars, aan het dorpsmuseum afgestaan heeft.

Onze Nederlandsche kunstkringen zullen weten, wat Worpswede in het moderne kunstleven beteekent. Het zal bij ons ook wel bekend zijn, dat deze kunstenaars sinds 1920 een „Werkgemeinschaft“ opgericht hebben, welke houtsnijwerk, boekversieringen en andere producten der kunstnijverheid in den handel brengt; dat zij een vereniging „Kunsthütten Worpswede“ hebben, waarin in hoofdzaak de aardewerkkunstenaars en de goud- en zilversmeden georganiseerd zijn; dat zij soortgelijke organisaties hebben voor tuinarchitectuur en kunstdruk. Een kolonie van tientallen gezinnen, die rondom den Weyerberg hun ateliers en werkplaatsen in vaak uiterst smaakvolle villa's en meer bescheiden hutten gevestigd hebben.

Het herinnert aan Laren, Blaricum, Hamdorff. Alleen veel eenzamer.

Over Worpswede en zijn schilderskolonie zijn reeds dikke boeken geschreven.

Toch is deze kleine kolonie er in geslaagd, nieuwsgierige touristen verre te houden. Het dorpje is moeilijk te bereiken. Een lokaaltreintje stopt bijna een uur gaans van het centrum. Wie hierheen komt, heeft werkelijk wat voor de goede zaak over. En vindt zijn moeite ook ruimschoots beloond.

Want Worpswede is een zeldzaam dorp.

Midden tusschen deze achterlijke maar vriendelijk-gezinde Neder-Saksische boeren, die nog alle tradities van vroeger eeuwen bewaard hebben, leven deze fijnbesnaarde artisten hun droomleven, en aan de landwegen hebben ze hun werkplaatsen gebouwd, hun expositiezalen, waar men door jonge vrouwen gastvrij ontvangen en rondgeleid wordt.

Hier is niets, dat stoort.

Hier is alles bijzonder, door moderne kunstenaarshand met liefde tot stand gebracht en toch aangepast aan de natuur, die overheerscht.

Hoetger's baksteenscheppingen op den Weyerberg herinneren aan Berlage, en zijn toch weer heel eigen. Het Noorsche karakter is onmiskenbaar. Onze jonge Nederlandsche architecten zou ik toewenschen, dat zij in deze omgeving, in het wondermooi „Logeershuis“ van Worpswede, eens eenige dagen van ontspanning konden doorbrengen. Er valt veel te zien en veel te leeren. Al zal men niet alles als winst boeken.

Het kerkje, met kerkhof rondomme, staat op het hoogste punt van den berg. Het uitzicht over de vlakte is van heel eigenaardige schoonheid. De schemering duurt opvallend lang en laat zich niet beschrijven. Dit alles is niets voor zwakke zielen. Maar onze Nederlandsche schilders zullen er dieper ademen.

Op dit kerkhof ligt Paula Becker Modersohn begraven.

Frisse bloemen sieren het graf.

Paula is er als naakte vrouw voorgesteld, zooals zij zichzelf herhaaldelijk geschilderd heeft. Het hoofd met het lange haar, dat van een zeer bijzonder rood moet geweest zijn, is stervend achterover gebogen. De oogen breken. Maar in haar schoot zit het nieuwe leven, het kind, dat zij haar eigen leven ten offer bracht.